

College voor Toetsen en Examen

VAKINFORMATIE
STAATSEXAMEN 2025

ENGELSE TAAAL EN LITERATUUR HAVO

Inhoud

---

1. Inleidende opmerkingen	3
2. Examenprogramma	4
3. Centraal examen	4
4. College-examen	4
5. Berekening eindcijfer	5

BIJLAGE 1	
BESCHRIJVING EXAMENSTOF	6
BIJLAGE 2	
TOELICHTING SCHRIJFVAARDIGHEID	7
BIJLAGE 3	
PRESENTATIE	8
BIJLAGE 4	
LITERATUURDOSSIER	9
BIJLAGE 5	
VOORBLAD	10
BIJLAGE 6	
LIJST MET AUTEURS	11
BIJLAGE 7	
KEUZELIJSTEN	12

De vakinformatie is vastgesteld door het College voor Toetsen en Examens (CvTE). Het CvTE is verantwoordelijk voor de afname van de staatsexamens voortgezet onderwijs en draagt zorg voor de kwaliteit en het niveau van de examens.

De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) is belast met de praktische uitvoering en organisatie van de staatsexamens. Met vragen over deze vakinformatie kun je contact opnemen met de afdeling Examendiensten van DUO: (050) 599 89 33 of staatsexamens@duo.nl.

Je gaat het staatsexamen vo doen. Dit informatieblad is bedoeld om je goed voor te kunnen bereiden voor dit examen. Het examen bestaat uit verschillende onderdelen waar je vaak voorbereidend werk voor moet doen. Lees het goed door en zorg dat je alles op tijd hebt gemaakt en ingeleverd.

**Veel succes
met je
examen!**

1. Inleidende opmerkingen

- Het staatsexamen Engelse taal en literatuur havo heeft drie onderdelen: een centraal examen (paragraaf 3), een schriftelijk college-examen (paragraaf 4.1) en een mondeling college-examen (paragraaf 4.2).
- Je moet je literatuurdossier op papier, in tweevoud, vóór 1 april 2025, opsturen naar DUO (zie Bijlage 4). In tegenstelling tot eerdere jaren hoef je geen samenvattingen van de korte verhalen in te sturen, wél van de romans.
- Voor het mondeling college-examen moet je thuis een presentatie in het Engels voorbereiden en hiervoor een poster meebrengen naar het examen.
- Voor te lezen romans/toneelstukken is een advieslijst met auteurs opgenomen ([Bijlage 6](#)), waaruit je een keuze kunt maken. Ook voor de korte verhalen, gedichten, Young Adult Literature en graphic novels, zijn lijsten opgenomen ([Bijlage 7](#)), waaruit je verplicht een keuze moet maken.
- In het document 'Toegestane hulpmiddelen' (onder [Vakinformatie voor het staatsexamen](#) op de site van DUO) staat vermeld welke hulpmiddelen je zelf voor het examen moet meenemen.
- Je kunt je voorbereiden met behulp van een lesmethode.
- Oefenmateriaal voor college-examens staat op [Oefenen voor het staatsexamen vo](#). Op Examenblad.nl staat bij [Veelgestelde vragen](#) onder het kopje 'Voorbereiding' waar je oefenmateriaal voor de centraal examens kunt vinden.

2. Examenprogramma

Het examenprogramma is verdeeld in domeinen en subdomeinen. De beschrijving van de (sub)domeinen en het vereiste niveau staat in [Bijlage 1](#).

In onderstaande tabel geeft een 'ja' aan in welk examen een (sub)domein getoetst wordt.

Tabel 1: Verdeling van domeinen en subdomeinen over de verschillende examens

domein	subdomein	centraal examen	schriftelijk college-examen	mondeling college-examen
A. leesvaardigheid		ja	nee	nee
B. kijk- en luistervaardigheid		nee	nee	ja
C. gespreksvaardigheid	gesprekken voeren	nee	nee	ja
	spreken	nee	nee	ja
D. schrijfvaardigheid	taalvaardigheden	nee	ja	nee
E. literatuur	literaire ontwikkeling	nee	nee	ja

3. Centraal examen

Het centraal examen toetst leesvaardigheid (zie [2 Examenprogramma](#) en [Bijlage 1](#)).

Je krijgt teksten te lezen waarover je vragen moet beantwoorden. Er zijn meerkeuzevragen en open vragen. Beantwoord een open vraag altijd in het Nederlands, behalve als het anders is aangegeven. Dit examen duurt 150 minuten.

4. College-examen

4.1 SCHRIFTELIJK COLLEGE-EXAMEN

Het schriftelijk college-examen toetst schrijfvaardigheid (zie [2 Examenprogramma](#) en [Bijlage 1](#)). Voor schrijfvaardigheid krijg je deeltijfer a, met wegingsfactor 0,3. De duur van dit examen is 120 minuten.

Je krijgt de opdracht om een tekst te schrijven over een gegeven onderwerp, waarin je je eigen mening en die van anderen weergeeft aan de hand van een aantal gegeven elementen (zie [Bijlage 2](#)).

Bij de beoordeling van de schrijfpodracht wordt gelet op: inhoud, grammaticale correctheid, spelling/lay-out/interpunctie, woordkeus en coherentie. Je tekst moet minimaal 250 en maximaal 350 woorden bevatten.

4.2 MONDELING COLLEGE-EXAMEN

In het mondeling college-examen worden spreek- en gespreksvaardigheid, kijk- en luistervaardigheid en literatuur getoetst (zie [2 Examenprogramma](#) en [Bijlage 1](#)). Dit examen bestaat uit drie onderdelen: een presentatie, een gesprek over een casus en een gesprek over literatuur. Voor de presentatie en het gesprek over de casus samen krijg je deeltijfer b, en voor het onderdeel literatuur krijg je deeltijfer c.

Het mondeling college-examen (exclusief de voorbereiding van de casus) duurt in totaal 25 minuten.

Op de site van DUO staan onder het kopje 'Wat zijn staatsexamens?' [informatiefilmpjes](#) waarin getoond wordt hoe een mondeling college-examen verloopt.

Vorbereiding casus

Voorafgaand aan het mondeling college-examen krijg je 20 minuten tijd om je gesprek voor te bereiden aan de hand van een casus (een tekst) die je in het voorbereidingslokaal ontvangt. Je mag aantekeningen maken. Deze aantekeningen mag je bij het gesprek als hulpmiddel gebruiken.

Presentatie (eerste deel van deelcijfer b)

Het examen begint met jouw presentatie in het Engels over een van tevoren (thuis of op school) voorbereid onderwerp. Dit onderdeel duurt 5 minuten. In [Bijlage 3](#) staat meer informatie over de presentatie.

Gesprek naar aanleiding van de casus (tweede deel van deelcijfer b)

Daarna voer je een gesprek in het Engels (8 minuten) over de casus die bestudeerd is in het voorbereidingslokaal. Er wordt van je verwacht dat je de gestelde vragen begrijpt, daarop reageert en actief deelneemt aan het gesprek.

De uitspraak wordt meegewogen bij de beoordeling van gespreksvaardigheid.

Het onderdeel luistervaardigheid wordt beoordeeld tijdens het gesprek.

Bespreking literatuur

In het derde deel van dit mondeling college-examen wordt je kennis van de literatuur getoetst aan de hand van je ingestuurde literaturoffier. In [Bijlage 4](#) staan de voorwaarden waaraan dit literaturoffier moet voldoen.

Dit onderdeel van het examen wordt in het Engels afgenomen. De bespreking duurt 12 minuten. Vragen die gesteld worden over de gelezen werken kunnen betrekking hebben op:

- auteur en de periode waarin deze leeft/leefde
- genre
- inhoud
- structuur
- titel (eventueel ondertitel), motto, thema, plaats van handeling, tijd en ruimte en de personages
- rijm, metrum, beeldspraak in de gedichten
- leeservaringen: je moet beargumenteerd verslag kunnen uitbrengen van je mening, gevoelens en ideeën over de gelezen werken

Tabel 2. Overzicht van het mondeling college-examen

opdracht	taal	tijdsduur	deelcijfer	wegingsfactor
bestuderen van de casus in het voorbereidingslokaal		20 minuten		
presentatie en gesprek naar aanleiding van de casus	Engels	5 minuten (presentatie) 8 minuten (gesprek)	b	weging: 0,3
bespreking literatuur	Engels	12 minuten	c	weging: 0,4

5. Berekening eindcijfer

Het eindcijfer is het gemiddelde van het cijfer voor het centraal examen en het cijfer voor het college-examen.

Eindcijfer: (cijfer centraal examen + cijfer college-examen) gedeeld door 2, afgerond op een heel getal.

Het cijfer voor het college-examen wordt berekend door elk van de deelcijfers te vermenigvuldigen met de bijbehorende wegingsfactor, de resultaten bij elkaar op te tellen en de uitkomst vervolgens af te ronden op 1 decimaal.

Cijfer college-examen: (0,3 keer deelcijfer a + 0,3 keer deelcijfer b + 0,4 keer deelcijfer c), afgerond op 1 decimaal.

BIJLAGE 1

BESCHRIJVING EXAMENSTOF

Domein A: Leesvaardigheid

Bij het lezen van een tekst in het Engels kun je:

- aangeven wat voor een tekst het is;
- relevante informatie opzoeken;
- de belangrijkste informatie eruit halen;
- aangeven hoe de tekst is opgebouwd;
- verbanden tussen teksten of tekstdelen aangeven en conclusies trekken;
- details begrijpen;
- kennis van land en samenleving gebruiken om teksten te begrijpen;
- strategieën gebruiken om een onbekende formulering te begrijpen;
- de bedoeling, de opvatting of het gevoel van de auteur begrijpen.

Domein B: Kijk- en luistervaardigheid

Tijdens een gesprek in het Engels kun je:

- vragen begrijpen die gesteld worden;
- informatie begrijpen die gegeven wordt;
- strategieën toepassen om je gesprekspartner (beter) te begrijpen;
- conclusies trekken met betrekking tot bedoelingen, opvattingen en gevoelens van je gesprekspartner;
- anticiperen op het meest waarschijnlijke vervolg van het gesprek;
- strategieën gebruiken om een onbekende formulering te begrijpen;
- de woorden van je gesprekspartner gebruiken in jouw reacties;
- kennis van land en samenleving gebruiken om je gesprekspartner te begrijpen.

Domein C: Gespreksvaardigheid

Subdomein: Gesprekken voeren

Tijdens een gesprek in het Engels kun je:

- adequaat reageren;
- informatie vragen en geven;
- je mening en gevoelens uiten en deze met argumenten ondersteunen;
- zaken, personen en situaties beschrijven;
- strategieën toepassen om het gesprek gaande te houden;
- je taalgebruik, toon en houding aanpassen aan je gesprekspartner en het doel van de communicatie;
- strategieën gebruiken om een formulering te vinden voor woorden of uitdrukkingen die je niet kent.

Subdomein: Spreken (presentatie)

Je kunt mondeling in het Engels:

- informatie die je verzameld hebt, presenteren en daarbij rekening houden met doel en publiek;
- zaken, personen en situaties beschrijven;
- standpunten en argumenten verwoorden.

Domein D: Schrijfvaardigheid

Subdomein: Taalvaardigheden

Je kunt schriftelijk in het Engels:

- adequaat communiceren met anderen;
- informatie vragen en geven;
- je mening en gevoelens uiten en vragen naar die van anderen;
- zaken, personen en situaties beschrijven;
- standpunten en argumenten formuleren;
- informatie gebruiken uit gegeven bronnen;
- adequaat informatie uit een woordenboek gebruiken.

Domein E: Literatuur

Subdomein: Literaire ontwikkeling

Je kunt een gesprek voeren over jouw leeservaringen aan de hand van literaire werken geschreven in het Engels door Engelstalige auteurs (geen vertalingen naar het Engels van anderstalige auteurs). Je kunt uitleggen wat jouw ideeën zijn over een werk en je mening geven.

Je kunt vertellen over de auteur, het genre, de inhoud, de personages, de plaats en tijd van handeling, het thema, de titel. Tevens kun je je inzicht in de literatuur aantonen.

Bij gedichten kun je vertellen over inhoud, rijm, metrum, en beeldspraak. Zie ook de opmerkingen op pagina 5 en 6.

Een uitgebreide beschrijving van de examenstof staat in de [syllabus](#) op [Examenblad.nl](#), of in de [handreiking](#) op [SLO.nl](#).

Vereist niveau taalbeheersing Engels havo

Domein A leesvaardigheid:	B2
Domein B kijk- en luistervaardigheid:	B1
Domein C gespreksvaardigheid:	B1+
Domein D schrijfvaardigheid:	B1

Beschrijving niveaus: Europees Referentie Kader, [ERK.nl](#)

BIJLAGE 2

TOELICHTING SCHRIJFVAARDIGHEID

Voor het schriftelijk college-examen moet je een tekst schrijven op basis van een gegeven gestructureerde opdracht.

- Titel
- Introductie
- Alinea 1- element 1
- Alinea 2- element 2
- Samenvatting en mening

Richtlijnen voor de schrijfoopdracht:

- In de introductie schrijf je de opdracht in je eigen woorden.
- Je kiest twee van de drie gegeven elementen en je werkt die per alinea uit.
- Daarna maak je een samenvatting, waarna je voor een van de twee gekozen elementen (volgens jou het beste) argumenten geeft.

Aanwijzingen:

- Sla na elke alinea een regel over.
- Vermeld het aantal gebruikte woorden in de rechterbovenhoek (minimaal 250 maximaal 350).
- Het gebruik van woordenboeken is toegestaan (zie document 'Toegestane hulpmiddelen' onder [Vakinformatie voor het staatsexamen](#) op de site van DUO).

BIJLAGE 3

PRESENTATIE

Het mondeling college-examen begint met jouw (poster) presentatie. Je houdt de presentatie in het Engels. Na afloop kan de examinerator enkele vragen over jouw onderwerp stellen. De presentatie met eventuele vragen duurt maximaal 5 minuten (tot 4 minuten presenteren en 1 minuut vragen).

Onderwerp

Je bent vrij in je keuze, maar het onderwerp moet wel een directe relatie hebben met de Engelse taal en cultuur, bijvoorbeeld: Hadrian's Wall, Presidential Elections USA, Position of Maori in New Zealand.

Je kunt er ook voor kiezen om een boek of een schrijver van je lijst als onderwerp te nemen.

Let erop dat de diepgang van het onderwerp overeenkomt met havo-niveau.

Poster

Minimaal A3-formaat.

Op de poster (zelfgemaakt) staan een titel, illustraties en weinig tekst (maximaal 10 trefwoorden). Je mag geen powerpointpresentatie gebruiken.

Er is een uitzondering voor vso-leerlingen. Zij mogen voor de presentatie bij de moderne vreemde talen wél gebruik maken van een digitale presentatiemethode. Er mag slechts één afbeelding (slide) worden getoond, vergelijkbaar met een papieren poster. Voorwaarde is dat de school de beschikking heeft over voldoende middelen om dit te faciliteren.

Presentatie

Je houdt de presentatie aan de hand van de poster. Je mag geen aantekeningen gebruiken.

Beoordeling

De presentatie wordt beoordeeld op thema en niveau, opbouw (introdunctie, hoofdelementen, argumentatie, afsluiting), taalgebruik (grammaticale correctheid, woordenschat, uitspraak), de beantwoording van eventuele vragen en algemene presentatievaardigheden.

BIJLAGE 4 LITERATUURDOSSIER

Samenstellen literatuurdossier

- Kies:
  - vier romans én
  - drie korte verhalen én
  - drie gedichten
- Het moet gaan om volledige en oorspronkelijk Engelstalige werken. Bewerkingen worden alleen geaccepteerd als het vertalingen betreft van een variant van het Engels van vóór 1700 naar hedendaags Engels.
- Voor de romans is er een keuzelijst met geadviseerde auteurs ([Bijlage 6](#)). Niet toegestaan zijn: scholieren- of studentenuitgaven (simplified or abridged versions).
  - één roman mag vervangen worden door een toneelstuk
  - één roman mag vervangen worden door een young adult óf graphic novel
- Voor de korte verhalen (inclusief young adult/graphic novels) én gedichten zijn er lijsten waaruit verplicht gekozen moet worden ([Bijlage 7](#)).
- Zorg voor variatie in genres, auteurs, literaire periodes
  - uit de periode van vóór 1900: minimaal één roman of het toneelstuk
  - één titel per auteur
  - toegestaan is een roman, een gedicht en/of een kort verhaal van dezelfde auteur

Op je lijst vermeld je per gelezen roman of kort verhaal:

- de schrijver
- de titel
- het jaar van eerste publicatie
- het aantal bladzijden

De werken dienen in chronologische volgorde per onderdeel (romans, korte verhalen, gedichten) te worden vermeld. Ga hierbij uit van het eerste jaar van publicatie.

Je levert een eigen samenvatting van de roman in het Engels in, van minimaal 10 tot maximaal 16 regels. Van de korte verhalen hoef je geen samenvatting te maken.

Gebruik het voorblad ([Bijlage 5](#)) voor het noteren van jouw gegevens.

Neem voor jezelf de lijst met gelezen werken, de samenvattingen van de boeken en de uitgeprinte teksten van de gedichten mee naar het examen.

Opsturen literatuurdossier

Je stuurt op papier in tweevoud vóór 1 april 2025:

- het voorblad
- de lijst met gelezen werken
- de teksten van de gekozen gedichten
- de samenvattingen van de romans

naar:

DUO staatsexamens vo
Postbus 30158
9700 LK Groningen

Neem contact op met [DUO](#) als je na drie weken nog geen ontvangstbevestiging hebt ontvangen.

Kandidaten die geen literatuurdossier hebben opgestuurd, worden voor dit vak niet opgeroepen voor het mondeling college-examen.

Bovenstaande regeling geldt alleen voor reguliere staatsexamenkandidaten. Kandidaten uit het vso sturen het literatuurdossier niet op, maar hebben het wel op school klaarliggen, uiterlijk op 1 april.

Je mag na het opsturen van het literatuurdossier één werk vervangen door een ander werk. Dit kan alleen op voorwaarde dat je het gewijzigde literatuurdossier op de dag van het examen uiterlijk om 9.30 uur in tweevoud inlevert bij het secretariaat.

Wie geen gewijzigd literatuurdossier inlevert, wordt geëxamineerd aan de hand van het literatuurdossier dat vóór 1 april is opgestuurd.

BIJLAGE 6

LIJST MET AUTEURS

De genoemde auteurs in de lijst hieronder zijn een garantie voor een lijst met romans met een duidelijk voldoende literair gehalte en moet als een advieslijst gezien worden. Alle romans van de genoemde auteurs zijn toegestaan.

Schrijvers van (literaire) fantasy verhalen en thrillers/detective stories zijn niet toegestaan. Scenario's van films (eventueel gebaseerd op erkende romans) zijn ook niet toegestaan. Voor wat betreft fantasy zijn er specifieke uitzonderingen, zoals J.R.R. Tolkien of een voorbeeld van het genre uit de Romantiek.

Voor korte verhalen en gedichten verwijzen we naar een aparte verplichte lijst met schrijvers én titels ([Bijlage 7](#)).

Er is ook een aparte (verplichte!) lijst met young adult literature en graphic novels waaruit in totaal één werk gekozen mag worden voor de lijst ([Bijlage 7](#)).

Tabel 3 overzicht auteurs

Adams, Douglas	Golding, William	Orwell, George
Adichie, Chimamanda	Greene, Graham	Pierre, D.B.C.
Adiga, Aravind	Greene, Hannah	Rendell, Ruth
Albee, Edward	Guest, Judith	Rhys, Jean
Amis, Kingsley	Haddon, Mark	Rooney, Sally.
Angelou, Maya	Hamid, Mohsin	Roth, Philip
Austen, Jane	Heller, Zoe	Safran Foer, Jonathan
Bainbridge, Beryl	Hemingway, Ernest	Salinger, J.D
Ballard, J.G.	Highsmith, Patricia	Shakespeare, William
Barker, Pat	Hill, Susan	Shaw, George Bernard
Barnes, Julian	Hornby, Nick	Sillitoe, Alan
Brontë, Charlotte	Hosseini, Khalid	Simsion, Graeme
Brontë, Emily	Irving, John	Sparks, Nicholas
Brookner, Anita	Ishiguro, Kazuo	Steinbeck, John
Burgess, Anthony	Kelman, Stephen	Stevenson, Robert Louis
Campbell, Aifric	Kerouac, Jack	Swift, Graham
Capote, Truman	Kesey, Ken	Thompson, Hunter S.
Carrol, Lewis	Kosinski, Jerzy	Tolkien, J.R.R.
Chevalier, Tracy	Lahiri, Jhumpa	Trevor, William
Chopin, Kate	Lee, Harper	Twain, Mark
Cline, Emma	Lessing, Doris	Walker, Alice
Dickens, Charles	Levin, Ira	Waller, Robert James
Donoghue, Emma	MacLaverly, Bernard	Weldon, Fay
Doyle, Roddy	Malamud, Bernard	Wollstonecraft, Mary
Du Maurier, Daphne	Martel, Yann	
Eggers, Dave	McCourt, Frank	
Fante, John	McCourt, Malachy	
Fielding, Helen	McEwan, Ian	
Fitzgerald, Francis Scott	McInerney, Jay	
Fowles, John	Moore, Brian	

